

Международно Висше Бизнес Училище
International Business School

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Десислава Иванова Алексова,
МВБУ – Ботевград, с научна специалност 3.9 „Туризъм“

Относно: представен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9 „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“

Основание за представяне на становището: член на Научното жури, съгласно заповед № 218 от 20.11.2025 г. на Ректора на МВБУ

Автор на дисертационния труд: Ваня Георгиева Маникатева

Тема на дисертационния труд: „Туристическа политика и регулации за устойчиво развитие“

I. Справка за кандидата

Докторант Маникатева завършва бакалавърска програма по „Туризъм“ и след това магистърска програма по „Международен туризъм“ в Югозападен университет „Неофит Рилски“, а от 2021 г. е зачислена като докторант в научно направление 3.9 „Туризъм“ в МВБУ - Ботевград. Възпитаник е на езикова гимназия „Акад. Л. Стоянов“ в Благоевград, специалност „Английски, немски и информационни технологии“, което обуславя високата степен на владение на английски и немски език. Притежава над 10-годишен професионален опит на административни, експертни и мениджърски позиции в частния и публичния сектор, както и политически организации. Следствие на обучението и професионалната ѝ реализация са нейните творчески интереси по темата за туристическа политика и регулации за устойчивото развитие.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем 267 страници, включващи 13 таблици и 20 фигури. Структуриран е в следната последователност: увод, пет глави, заключение, библиография с 182 източника, от които 72 на кирилица, 110 на латиница и 1 приложение. Темата е формулирана коректно. Въведението е

написано много добре, аргументирана е актуалността на изследването, формулирани са цел на изследване, изследователски задачи, обект, предмет и методи на изследване. Изведени са работна хипотеза и научна новост на изследването. Напълно коректно е посочено, че изследването е с практическа насоченост и е подчертано неговото практическо значение. Представена е структурата на дисертационния труд и са посочени ограниченията на изследването.

В Първа глава достатъчно подробно и задълбочено са разгледани теоретичните постановки, свързани с основните понятия, използвани при провеждане на проучването – туризъм, околна среда, развитие и растеж, устойчиво туристическо развитие, туристическа политика. Докторантът е проучил достатъчно литературни източници, имащи отношение по въпроса, както по-стари, класически, така и по-нови, релевантни институционални сайтове и електронни ресурси.

Във Втора глава е представена детайлно методиката на конкретното проучване. Поставен е акцент върху различните влияния на туризма, които са основен фактор за неговата устойчивост, като е обърнато по-задълбочено внимание на аспектите на устойчивия туризъм. За набиране на първична и вторична информация са използвани умело камерални методи за обработка и анализ на съществуващи документи, анализ на статистически данни, научен анализ и синтез, индукция и дедукция. Като метод за набиране на първична информация е използвано полуструктурирано интервю, въпросникът за което е представен като приложение към дисертационния труд.

В Трета глава много обстойно е разгледана туристическата политика и съвременните регулации на туризма в ЕС, както на ниво Европейски съюз като цяло, така и на ниво отделни държави от ЕС (Австрия, Германия, Гърция, Испания, Италия, Кипър, Малта, Португалия, Унгария, Франция, Хърватия) и извън ЕС, развиващи сходен с българския туризъм (Турция, Швейцария). Докторантът умело е подбрал държави с близки до България туристически характеристики и изразена сезонност, които имат сходни проблеми пред устойчивото развитие на туризма и секторните политики.

В Четвърта глава докторантът анализира успешно управлението на туризма и туристическите политики за устойчив туризъм в България. Анализът е извършен на базата на наличните нормативни и стратегически документи, както и на съвременната характеристика на сектора. Очертани са основните характеристики на туристическия сектор, направен е частичен анализ на туристическото търсене и предлагане на туристически услуги. Разгледани са съществуващите стратегически и нормативни документи. Подробно са разгледани браншовите, продуктови, професионални и регионални туристически организации, вписани в националния туристически регистър и тяхната роля в националната туристическа политика на страната.

В Пета глава докторантът е представил авторското си виждане за по-нататъшните насоки за националната туристическа политика за устойчив туризъм на България, което се базира, както на резултатите от анализа в предходните III и IV глави, така и на емпиричното проучване на мненията на водещи специалисти и управленски кадри на туризма в страната.

Заклучението е ясно и много добре структурирано. Аргументирано е изпълнението на отделните поставени задачи. Изводите следват от направеното проучване, а така също са формулирани някои тенденции и препоръки.

Цитирането в текст от страна на докторанта е коректно. Езикът и стилът са ясни, стегнати и логични. Не се забелязват сериозни граматични и пунктуационни пропуски и грешки.

III. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Предложеният дисертационен труд напълно съответства като научна разработка по обем и качество на законовите изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор”. Отделните структурни елементи на дисертационния труд са разработени в логическа последователност, с необходимата аналитичност, приложена методика и създаване на структуриран целеви модел на прилагане на туристическа политика в България.

Научните и научно-приложните резултати на автора се основават на задълбоченото познаване и творческото адаптиране на съвременни научни теории и публикации по изследваната проблематика.

Резултатите от проведеното емпирично изследване в Пета глава, под формата на полуструктурирано интервю с отворени въпроси, насочено към управленския персонал, научни кадри и лидери на мнение в сферата на туризма, са логически обосновани и изчерпателни. Таблично са представени насоките за действие в туристическите политики на тринадесетте избрани държави в проучването и е направена съпоставка с туристическата политика в България в различни направления. Очертани са по-специфични пропуски и бариери в българския туристически сектор, както и стратегическите цели и мерки, които трябва да бъдат предприети в България, с цел наваксване на изоставането от другите конкурентни дестинации в Европа.

IV. Оценка на получените научни и научно-приложни приноси

Научните приноси са насочени към разясняване на понятийният апарат в сферата на устойчивото развитие на туризма, туристическата политика и екологичните влияния на туризма и представянето му като неразделна част от социално-икономическата система на дестинацията.

Цялата Пета глава представлява самостоятелно изследване на автора, което включва предложения и препоръки, въз основа на изводите от извършените в дисертационния труд анализи и има сериозен приносен характер. Анализът в Пета глава дава много добра представа за приложението на различни модели и начинът, по който функционират в отделните държави. Представени са основните направления на туристическата политика в избрани 13 европейски страни, както и основните дефицити на националната туристическа политика в България. Това е своеобразен принос на докторанта, който може да бъде полезен при по-нататъшни изследвания по темата или в чисто практически аспект.

Разработен и предложен е структуриран целеви модел на прилагане на туристическа политика в България, съчетаващ изискванията за екологична, икономическа и социално-културна устойчивост, като са формулирани най-важните принципи за формиране на политически, управленски и организационен механизъм за осигуряване на устойчиво развитие на туризма в дестинациите на различни йерархични нива.

Съществен принос на докторанта е разработената пътна карта за приложение на политиката за устойчиво развитие на туризма в България, съобразно очертаните от автора мерки, които трябва да се предприемат. По този начин се предоставя възможност за моделиране на сценарии за устойчивост в развитието на туристическите дестинации.

Подходите за усъвършенстване на управленско-организационния механизъм за осигуряване на устойчиво развитие на туризма в страната могат да се използват като практически препоръки за целите секторната туристическа политика на регионално и местно ниво.

V. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Представените публикации са самостоятелни, четири на брой – две на български език и две на английски език. Те са в областта на устойчивото развитие, туристическата политика, влиянията на туризма и европейските регулации и съответстват с темата на дисертационния труд. Обемът и тематиката им са достатъчни според изискванията към процедурата за изпълнение на минималните национални изисквания, заложиени в Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

VI. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от 50 страници, отговаря на изискванията, отразява достатъчно подробно съдържанието на дисертационния труд и дава пълна представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите научни и научно-приложни резултати и приноси, в подкрепа на защитимостта на научноизследователската теза и работните хипотези.

VII. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към дисертационния труд нямам съществени критични бележки и въпроси, а по-скоро препоръки за увеличаване на публикационната активност в бъдеще и публикуване на дисертационния труд под формата на книга, с което да стане достояние на по-широка аудитория.

VIII. Обобщено заключение

В заключение мога да обобщя, че е налице едно задълбочено и самостоятелно научно изследване по актуална проблематика. Докторантът е показал задълбочени познания в областта на устойчивото развитие и туристическата политика и тяхното научно изследване, включително на международно ниво, както и добри умения да борава с разнообразни методи на изследване. На базата на своите анализи докторантът е постигнал целта на дисертационния си труд, изпълнил е всички поставени задачи и е доказал формулираната работна хипотеза.

Въз основа на гореизложеното изразявам **положителната си оценка** на представения дисертационен труд на докторант Ваня Маникатева на тема „Туристическа политика и регулации за устойчиво развитие“. Смятам, че е налице завършено самостоятелно научно изследване със съществени практико-приложни приноси. Авторът е показал задълбочени познания на теорията в избраната от него област, има завършено научноизследователско проучване, доказано е владението на основните методи за обработка и анализ на първична и вторична информация. Считам, че дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилника за неговото прилагане за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.9 „Туризм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризм)“.

Дата: 29.12.2025 г.

гр. София

Заличена информация
съгласно ЗЗЛД и
Подпис: регламент (ЕС) 2016/679

Доц. д-р Десислава Алексова,

Член на Журито